

Üldkohus jättis rahuldamata hagi, mille esitas Canon, kellele komisjon oli määranud 28 miljoni euro suuruse trahvi, kuna Canon oli eiranud koondumiste kontrolli eeskirju Toshiba Medical Systems Corporationi ostmisel

Jaapani hargmaine äriühing Canon Inc. (edaspidi „hageja“), mis on spetsialiseerunud optika- ja pilditöötlusseadmete tootmisele, võttis 2016. aastal üle Toshiba Medical Systems Corporationi (edaspidi „TMSC“), mis on Toshiba Corporationi (edaspidi „Toshiba“) 100% osalusega tütarettevõtja.

Omandamine toimus kahes etapis, kasutades just selleks otstarbeks asutatud **väärtpaberistamise üksust** (MS Holding). Kõigepealt omandas MS Holding 17. märtsil 2016 teatud TMSC hääleõigusega aktsiad ligikaudu 800 euro eest, samas kui hageja omandas TMSC ostuks kokku lepitud koguhinna eest (umbes 5,28 miljardit eurot) ostuoptsioonid TMSC kõigi ülejäänud hääleõigusega aktsiate suhtes. Lisaks omandas hageja TMSC ainsa hääleõigusega aktsia ligikaudu 40 euro eest (edaspidi „vahetehing“).

Teise etapina, kui hageja oli saanud komisjonilt koondumiseks loa, kasutas ta 19. detsembril 2016 oma optsoone, et omandada TMSC aluseks olevad hääleõigusega aktsiad, samas kui TMSC ostis oma hääleõigusega aktsiad, mis olid kuulunud MS Holdingule, ning hagejale kuulunud hääleõigusega aktsia (edaspidi „lõplik tehing“). Nende kahe tehinguga sai TMSC hageja 100% tütarettevõtjaks.

Sellise järkjärgulise omandamise põhjus oli see, et TMSC müüki tunnistataks hiljemalt 31. märtsiks 2016 kui kapitalisüsti Toshiba arvetele, ilma et hageja oleks ametlikult tema üle kontrolli omandanud enne pädevatelt konkurentsiasutustelt vajalike lubade saamist.

Pärast seda, kui hageja saatis eelteatise 2016. aasta märtsis, teatati koondumisest komisjonile augustis ja viimane andis selleks loa sama aasta septembris.

Siiski algatas komisjon samal ajal uurimise ühinemismääruses¹ sätestatud teatamis- ja peatamiskohustuste võimaliku rikkumise tõttu. Nende kohustuste alusel **peavad liidu seisukohalt olulise koondumise pooled edastama komisjonile oma plaanid hindamiseks enne nende plaanide elluviimist („teatamiskohustus“)² ega tohi teatatud tehingud läbi viia enne komisjoni loa saamist („peatamiskohustus“)³.**

Komisjon tuvastas 27. juuni 2019. aasta otsuses⁴, et hageja oli neid kohustusi rikkunud, kuna ta oli TMSC omandamise enneaegu ellu viinud. Sisuliselt leidis komisjon, et vahetehingu tegemisega viis hageja osaliselt ellu ühe koondumise, mis seisnes TMSC omandamises, ning

¹ Nõukogu 20. jaanuari 2004. aasta määrus (EÜ) nr 139/2004 kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle (ELT 2004, L 24, lk 1; ELT eriväljaanne 08/03, lk 40; edaspidi „ühinemismäärus“).

² Ühinemismäärus, artikli 4 lõige 1.

³ Ühinemismäärus, artikli 7 lõige 1.

⁴ Komisjoni 27. juuni 2019. aasta otsus C(2019) 4559 (final), millega määratakse trahvid koondumisest teatamata jätmise eest, rikkudes nõukogu määruse (EÜ) nr 139/2004 artikli 4 lõiget 1, ja koondumise läbiviimise eest, rikkudes selle määruse artikli 7 lõiget 1 (juhtum M.8179 – Canon/Toshiba Medical Systems Corporation).

rikkus sellega teatamis- ja peatamiskohustusi. Seetõttu määras komisjon talle kaks trahvi kogusummas 28 miljonit eurot.

Hageja esitas selle otsuse peale tühistamishagi, mille Üldkohtu kuues koda tervikuna rahuldamata jättis.

Üldkohtu hinnang

Üldkohus lükkas kõigepealt tagasi hageja argumendi, et vahetehing ei viinud TMSC üle kontrolli omandamiseni ega kujutanud seega endast ühinemismääruses ette nähtud teatamis- ja peatamiskohustuse rikkumist.

Viidates Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikale⁵, meenutas Üldkohus sellega seoses, et koondumine leiab aset siis, kui koondumise pooled teevad tehinguid, mille tagajärjel toimub ühineva ettevõtja üle teostatava kontrolli püsiv üleminek. Koondumise osaline elluviimine kuulub seega peatamiskohustuse kohaldamisalasse, mis vastab nõudele tagada koondumiste tõhus kontroll. Just seda silmas pidades käsitleb ühinemismäärus omavahel tihedalt seotud tehinguid ühe koondumisena, välja arvatud juhul, kui sellised tehingud ei ole vajalikud ühineva ettevõtja üle teostatava kontrolli üleminekuks ja neil ei ole seega otsest funktsionaalset seost koondumise elluviimisega.

Seega märkis komisjon õigesti, et Euroopa Kohtu praktikas eristatakse mõisteid „koondumine“ ja „koondumise elluviimine“. Nimelt, kuigi „koondumine“ loetakse toimunuks alles siis, kui toimub kontrolli püsiv üleminek, võib koondumise „elluviimine“ toimuda niipea, kui koondumise pooled teevad tehinguid, mis aitavad püsivalt muuta kontrolli ühineva ettevõtja üle, st võimaluse korral enne sellise ettevõtja üle kontrolli omandamist.

Määramaks kindlaks, kas hageja on rikkunud teatamis- ja peatamiskohustusi, ei ole niisiis määrav mitte see, kas enne koondumise heakskiitmist omandati kontroll TMSC üle, vaid see, kas vaidlusalused toimingud aitasid täielikult või osaliselt, faktiliselt või õiguslikult kaasa ühineva ettevõtja suhtes teostatava kontrolli üleminekule enne seda kuupäeva.

Selles kontekstis lükkas Üldkohus tagasi ka hageja argumendi, mis puudutab asjaolu, et komisjoni kontrolli koondumise üle ei olnud ühelgi hetkel ega mingil viisil takistatud, kuna hageja omandas kontrolli TMSC üle alles pärast seda, kui ta oli saanud asjaomastelt konkurentsiasutustelt kõik load. Hageja leidis, et seni, kuni kontrolli ei ole omandatud, ei ole tegemist koondumise enneaegse läbiviimisega. Koondumise osaline elluviimine nõuab seega osalise kontrolli omandamist. Üldkohus leidis siiski, et kontroll kas on omandatud, kui üksusel on võimalus avaldada ühinevale äriühingule otsustavat mõju, või see ei ole nii. Järelikult ei saa väidetav „osaline kontroll“ olla koondumise osalise elluviimise tingimus. Üldkohus meenutas lisaks, et selleks, et komisjoni kontroll oleks tõhus, peab see olema läbi viidud enne, kui koondumine oleks isegi osaliselt ellu viidud.

Viidates omaenda kohtupraktikale⁶, lükkas Üldkohus ühtlasi tagasi hageja argumendid, et vahetehing ei kujutanud endast koondumise osalist elluviimist.

Selles osas märkis Üldkohus, **et koondumine võib toimuda mitme vormiliselt eraldiseisva õigusliku tehingu korral ning et sellisel juhul peab komisjon hindama, kas need tehingud moodustavad ühe koondumise, kuna need on üks tervik.** Seega, kui on tegu mitme õiguslikult eraldiseisva tehinguga, peab komisjon igale juhtumile omaste faktiliste ja õiguslike asjaolude põhjal kindlaks tegema poolte taotletava majandusliku eesmärgi, kontrollides, kas asjaomased ettevõtjad oleksid olnud valmis tegema iga tehingut eraldi, või vastupidi, kas iga tehing on vaid mitmeosalise tehingu element, ilma milleta pooled seda ei oleks teinud.

Selles kontekstis **ei teinud komisjon viga, kui ta kvalifitseeris vahetehingu koondumise osaliseks elluviimiseks.** Nimelt tuvastas ta õigesti, et alates vahetehingu kuupäevast ja sõltumata

⁵ Euroopa Kohtu 31. mai 2018. aasta kohtuotsus Ernst & Young, [C-633/16](#).

⁶ Üldkohtu 23. veebruari 2006. aasta kohtuotsus Cementbouw Handel & Industrie vs. komisjon, [T-282/02](#).

koondumise heakskiitmise tulemustest oli hageja saanud võimaluse avaldada teatavat mõju TMSC-le, kuna pärast selle tehingu tegemist oli tal ainupädevus määrata kindlaks TMSC lõplik ostja.

Üldkohus ei nõustunud ka hageja argumendiga, et vahetehingul ei ole otsest funktsionaalset seost TMSC kontrolli muutmisega ning see tehing ei aidanud järelikult kaasa nimetatud kontrolli muutmisele. Üldkohus leidis, et ilma hageja pakutud kaheetapilise tehingustruktuurita oleks Toshiba olnud võimatu TMSC kontrollist loobuda ja saada pöördumatult TMSC makset enne 2016. aasta märtsi lõppu. Lisaks oli selle kaheetapilise struktuuri raames vahetehing vajalik etapp TMSC kontrolli muutmiseks. Nimelt oli selle kaheetapilise struktuuri eesmärk, et vahetehing võimaldaks esiteks vaheostjal osta kõik TMSC hääleõigusega aktsiad ja teiseks hagejal maksta Toshiba pöördumatult TMSC hinna, saades samas veelgi enam kindlust, et ta omandab lõpuks kontrolli TMSC üle.

Üldkohus jättis hagi tervikuna rahuldamata ja mõistis kohtukulud välja hagejalt.

MÄRKUS: Üldkohtu lahendi peale võib kahe kuu ja kümne päeva jooksul selle teatavakstegemisest esitada üksnes õigusküsimustes apellatsioonkaebuse Euroopa Kohtule.

MÄRKUS: Tühistamishagiga taotletakse liidu õigusega vastuolus olevate liidu institutsioonide õigusaktide tühistamist. Teatud tingimustel võivad liikmesriigid, Euroopa institutsioonid ja eraõiguslikud isikud esitada Euroopa Kohtule või Üldkohtule tühistamishagi. Kui hagi on põhjendatud, tühistatakse õigusakt. Asjassepuutuv institutsioon peab täitma õiguslõnga, mis õigusakti tühistamisega võib tekkida.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Üldkohtule siduv.

Otsuse [terviktekst](#) on CURIA veebileheküljel alates selle kuulutamise päevast.

Täiendavat teavet annab Marta Osleja, ☎ (+352) 4303 6005